

Орална хирургия

В

ДЕНТАЛНАТА МЕДИЦИНА

основни принципи, методи
и оперативни протоколи

Ангел Бакърджиев

СЪДЪРЖАНИЕ

Предговор- А. Бакърджиев	
Глава I. Поява и развитие на оралната и лицево-челюстната хирургия- А. Бакърджиев...	7
Глава II. Дезинфекция и стерилизация- А. Бакърджиев.....	13
Глава III. Общи хирургични принципи-А. Бакърджиев.....	18
Глава IV. Основи на хирургичната техника-А. Бакърджиев.....	30
Глава V. Техника на инжектиране и инфузионно лечение-А. Бакърджиев.....	38
Глава VI. Локална анестезия-А. Бакърджиев.....	43
Глава VII. Усложнения след локална анестезия-А. Бакърджиев.....	58
Глава VIII. Екстракция на зъби-А. Бакърджиев.....	70
Глава IX. Оперативно изваждане на зъби-А. Бакърджиев.....	81
Глава X. Апикална остеотомия-А. Бакърджиев.....	91
Глава XI. Хирургично лечение на кистите-А. Бакърджиев, П. Печалова.....	96
Глава XII. Присаждане на зъби. Лечение на луксациите и фрактурите на зъбите- А. Бакърджиев.....	106
Глава XIII. Малки операции при предстоящо ортодонтоско лечение-А. Бакърджиев.....	109
Глава XIV. Подготовка на челюстите за протезиране и зъбни импланти- А. Бакърджиев, Р. Симов.....	113
Глава XV. Затваряне на oro-антрални перфорации-А. Бакърджиев.....	128
Глава XVI. Оперативно премахване на малки доброкачествени тумори-А. Бакърджиев..	131
Глава XVII. Лечение на възпалителните заболявания на устната кухина-А. Бакърджиев..	134
Глава XVIII. Контрол на болката в оралната хирургия-А. Бакърджиев.....	141
Глава XIX. Пародонтална хирургия-А. Бакърджиев.....	147
Глава XX. Високофрезовна електрохирургия-А. Бакърджиев.....	159
Глава XXI. Лечение на късното кръвотечение при пациенти с хеморагични диатези- А. Бакърджиев.....	184
Глава XXII. Лечение на оралните усложнения по време и след лечение на рака в лицево-челюстната област-А. Бакърджиев.....	187

Глава XXIII. Остеорадионекроза на челюстите-А. Бакърджиев, Р. Симов.....	191
Глава XXIV. Бифосфонат-асоцирана некроза на челюстните кости- А. Бакърджиев, П. Печалова.....	199
Глава XXV. Зъбни импланти-А. Бакърджиев, S. Ihde, A. Ihde, W. Mander.....	207
Литература.....	230

Предговор

С влизането на България в ЕС оралната хирургия стана част от денталната медицина, а лицево-челюстната хирургия - една от многото специални хирургии на медицината.

Това разделение е вследствие на концепцията на водещите страни от Западна Европа, основно повлияна от техните традиции и донякъде закостеняло мислене.

В продължение на години като орален и лицево-челюстен хирург и преподавател анализирам и критично оценявам необходимостта от онзи обем знания и компетенции, който ще осигури на специалистите достатъчна основа за практическа работа.

Така се роди тази книга, занимаваща се с основните принципи, методи и оперативни протоколи в оралната хирургия, но и принципи заложили и в лицево-челюстната хирургия, защото това са две неразривно свързани специалности.

В нея освен традиционните раздели, съществуващи в стандартните учебници по орална хирургия, съм допълнил и няколко нови: контрол на болката, високочестотна електрохирургия, усложнения по време и след лечение на рака в лицево-челюстната област, остеорадионекроза след лъчелечение, бифосфонат асоциирана некроза на челюстните кости, дентални импланти и аугментационни техники.

Написването на тези раздели се наложи от усъвършенстването на диагностичните и лечебни методи, развитието на новите технологии и разбира се-непрекъснатото търсене на нови решения в оралната хирургия от съвременната наука и практика.

Книгата е илюстрирана с множество собствени клинични случаи.

С удоволствие за участие в книгата поканих и моите ученици: Д-р П. Печалова и Д-р Р. Симов-професионалисти с постижения в оралната и лицево-челюстната хирургия.

Отчитайки експлозивното развитие на зъбната имплантология и факта, че 90% от денталните импланти са винтови, поканих за участие в книгата и D-r S. Ihde с неговия екип- D-r A. Ihde и D-r W. Mandel, за да покажат на българските специалисти техните „базални остеоинтегрирани импланти“, които са постижение и чрез които вждаме, че имплантологията ще продължи да се развива многопосочно.

Сам се захех с превода на написаното от чуждестранните колеги, като се надявам да съм превел материята така, както те я чувстват на собствения си език, защото написаното от тях не е само чиста практика, а и актуален поглед към философията на имплантологията.

Схемите са дело на младия художник Борян - Делян Делчев.

Искрено се надявам тази книга да е полезна за специалисти по дентална медицина, орални и лицево-челюстни хирурзи, лекари, студенти по дентална медицина и медицина, специализанти, медицински и операционни сестри.

2008-2011 г

Пловдив

проф. д-р А. Бакърджиев д.м.

АЗБУЧЕН УКАЗАТЕЛ

- А
- Абул Азис 8
- Автотранспланти 120, 121, 126
- Адреналин 46, 58, 60, 62, 64, 66
- Алвелопластика 113, 114, 116
- Алергични реакции 45, 62
- Аналгетици 142, 143
- Анастасов К. 12
- Анафилактичен шок 62, 63
- Анестезия 43, 58, 60
- екстраорална 54
- интраназална 55
- интраорална 54
- обща 57
- периодонтална 51
- повърхностна 50
- проводна 51, 53
- Анестетици 43, 44
- Антисептика 14
- Антибиотик 135, 203, 204
- Апикална остеотомия 10, 91, 92, 93
- Аристотел 8
- Аспирация 68, 69
- Атанасов Д. 13
- Атрофия 117
- Ацикловир 189
- Ацтеки 7
- Аугментация 5, 119, 121, 124, 125, 126, 127
- Акнелси 53
- Ambroise Pare 9
- Adams W. 11
- Б
- Биопсия 171
- Бифосфонат 5, 199, 205
- Болка 141, 144, 146, 192
- Ботало 8
- Бранка 8
- Bernard Devauchelle 12
- В
- Венесекция 41
- Венепункция 40
- Вестибулопластика 147, 154, 155
- Везалий 8
- Висококачествена електрохирургия 3, 5, 159, 214
- електроди 163, 164, 166
- контрандикации 163
- предимства 163
- Волтер 9
- Временни зъби 77
- Възпаление 134
- V-Y операция 110
- Г
- Георгиева К. 12
- Георгиев Н. 12
- Гингивектомия 147, 149, 177
- Гингилопластика 152, 166
- Грануломактомия 94
- Gow-Gates 52
- Gui de Chauliac 8
- Д
- Давидов Сп. 12
- Дезинфекция 13, 14, 16
- Деприонизация 13
- Диастема 109
- Дюрер 8
- Джеймс Гаретсон (James Garretson) 9
- Джон Хънтер(John Hunter) 9
- Е
- Евстахиит 8
- Екартьори 30, 214
- Екзостоза 116, 173
- Екстракция на зъби 8, 9, 70, 72, 73, 74, 77, 79
- Екстрасистоли 48
- Елеватори(периостални) 31, 214
- Електроеквизия 171, 173
- Електронож 33, 171
- Електрокоагулация 30, 35, 162, 163, 166
- Ефизол 189
- Ebers G 7
- E. Smith 7
- Ж
- З
- Зъби 70, 170, 181, 210
- екстракция 70, 81
- присаждане 106
- ретинирани 86, 87, 89, 109
- оперативно изваждане 81, 84, 88, 89
-

АЗБУЧЕН УКАЗАТЕЛ

- Зъбни импланти 113, 207, 212
 Z-пластика 112
- И
- Импланти 28, 29, 207
 базални 224, 229
 винтови 212
 Имплантология 5, 207
 Инджов Ст. 13
 Инжекции 39
   интрадермални 39
   интрамускулни 39
   интравенозни 40
   интратингвални 41
 Индия 8
 Инки 8
 Интоксикация 45, 60, 62
 Инсулт 66
 Инсуфициенция на миокарда 59
 Интратригементарна анестезия 47
 Инфаркт 65
 Инфекции 13, 24, 67, 80, 137, 138, 187, 192, 193
 Инфузии 42
 Инцизия 33, 85, 134, 139, 163, 166
- Й
- К
- Кавлаков П. 12
 Кавракиров В. 12
 Кандидоза 189
 Кардиална астма 65
 Карнес 187, 188, 189
 Карпулни спринцовки 46
 Кисти 96
   глобуломаксиларна 104
   дермондна 105
   епидермондна 105
   кератокиста 98
   медианна 104
   назопалатинална 100
   недонтотогенни 104
   пародонтална 99
   резидуална 99
   ретенционна 104, 105
   фоликуларна 97
 Китай(ци) 8
 Клещи за екстракция 71, 72, 73,
- Колапс 58
 Компютърна томография 211
 Коларов Г. 12
 Кома 66
 Костозаместител 101, 114, 125, 153, 154
 Костно длето 31
 Костна фреза 31, 91, 214
 Костни триони 32
 Кървене 18, 34, 185, 186
   артериално 18
   венозно 18
   капиллярно 19
 Кръвоизлив 79
 Кръвоспиране 34, 35
 Ксеростомия 187
 Кюретаж 147, 150
- Л
- Ламба 25, 103, 150, 151, 157, 175
   букално 129
   локални 25
   дистанцирани 25
   мостовидни 26, 130
   мукоперниостални 33, 90, 92, 152, 215, 227
   палатинално 129
   ротирани 26
   транспозиционирани 26
 Левкемия 188
 Леонардо да Винчи 8
 Лостове 73, 78
 Лъкхоз де Тно(Lecluse de Thillo) 9
 Луксация 106
 Лъчелечение 187, 188, 192, 198
- М
- Май 8
 Мандибуларен канал 79
 Мандибуларна симфиза 122
 Микеланджело 8
 Миокардит 66
 Молари 75, 76
 Мукозит 187, 188
- Н
- Некроза 5, 66, 199, 202
 Нистатин 189
 НПВС 142, 143, 144
- О
- Октавиан Август 8

ОРАЛНА ХИРУРГИЯ В ДЕНТАЛНАТА МЕДИЦИНА

Операция с ламбо 150	Синус лифтинг 126
Ортопантомография 88, 187, 210	Спринцовки 38
Остеоинтеграция 212, 219	Сотиров С. 12
Остеомиелит 139, 140, 193, 201	Стерилизация 13, 14, 16
Остеонекроза 199, 200, 202	Стратиев Ап. 12
Остеопластика 152	Суха алвеола 68
Остеорадионекроза 5, 187, 191, 192, 205	Salvador Lerman 7
Obwegeser H 12	Spina iliaca 119, 120
	Т
П	Талма(Talma) 9
Пародонтална 147	Тетания 64
Пародонтит 179, 180	Tessier P. 11
Пенев П. 12	Трансплантация 27
Перфорация на максиларния синус 78, 128, 129	Тризмус 67, 187, 192
Перикоронит 84, 138	Тумор 131, 163, 171, 192
Пинцети 30	Тъканно заместване 25, 27
Пирогов 10	У
Пластична 25, 26, 27, 157	Ф
Плихронов Н. 12	Фациална парализа 67
Премедикация 56	Фалопио 8
Премолари 75, 76	Фиброматоза 118
Приони 13	Френулотомия 154
Пуле 48	Х
Partsch 10	Хематом 67
Partsch I 100, 102	Хемисекция 115
Partsch II 100, 103	Хемостаза 19, 21, 163, 170, 184
	Херодот 7
Р	Химиотерапия 187, 188
Рани 18, 193	Хипократ 7
вторично заздравяваща 22	Хипотония 64
инцизионна 18	Хипербарна оксигенация 193, 197
контузна 18	Хипертония 64
контузно-инцизионна 18	Хипертрофия 118, 178, 179
костна 18	Хирургични игли 32
екстракционна 18, 22	Хирургични възли 37
огнестрелна 18	Хлорхексидин 188, 189
от ухапване 18	Ц
първично заздравяваща 22, 23	Цианоза 48
термична 18, 25	Циркумцизия 163, 168
Рафаело 8	Ч
Резци 71, 73	Ш
Рефлекторен колапс 59	Щ
Rehmann 128	Ъ
	Ю
С	Я
Сарачев Е. 12	
Секвестрехтомия 197	
Синкоп 58	

Монографията „Орална хирургия в денталната медицина. Основни принципи, методи и оперативни протоколи“ е дългогодишен мой проект, за изпълнението на който поканих д-р П. Печалова дм, д-р Р. Симов и Prof. Dr. med. Dent. S. Ihde с неговия екип- Dr. A. Ihde и Dr. W. Mander.

В нея освен традиционните раздели, съществуващи в стандартните учебници по орална хирургия допълнихме и няколко нови като: контрол на болката, високочестотна електрохирургия, усложнения по време и след лечение на рака в лицево-челюстната област, остеорадионекроза след лъчелечение, бифосфонат-асоциирана некроза на челюстните кости. Особено внимание обърнахме на раздела „Подготовка на челюстите за протезиране и зъбни импланти“, в който разглеждаме оперативните протоколи на съвременните аугментационни техники така необходими в естетичната дентална медицина и имплантология. Неразривно свързан с това е и разделът „Дентални импланти“ в който освен стандартните винтови импланти разглеждаме и базалните импланти, разработени от Prof. Dr. S. Ihde.

Монографията е илюстрирана с множество схеми и собствени клинични случаи, които във всеки един момент ще подпомагат специалистите да изготвят добър лечебен план за всеки от своите пациенти.

През дългия период на създаване на тази книга, екипът беше подчинен на стремежа да поднесе на колегите си едно съвременно помагало в областта на оралната хирургия.

Искрено се надявам да сме успели.

Проф. Д-р А. Бакърджиєв д.м.

Пловдив 2011 г.